

// MIGRACE//

1. lekce: JAK ŽÍT SPOLEČNĚ

DOBA
TRVÁNÍ
75 min

CÍLE LEKCE

- Žáci přemýšlejí nad potřebami jiných lidí i svými.
- Žáci navrhnou možné způsoby, jak usnadnit integraci nově příchozím.
- Žáci hledají cesty a formulují konkrétní doporučení, jak tyto potřeby naplnit tak, aby byly spokojeny obě strany.

ZAŘAZENÍ LEKCE DO RVP (PRŮŘEZOVÁ TÉMATA)

1. Osobnostní a sociální výchova
2. Výchova demokratického občana
3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
4. Multikulturní výchova

ZAŘAZENÍ DO PŘEDMĚTU

Občanská výchova/ZSV

VÝUKOVÉ METODY

Diskuze
Skupinová práce
Práce s textem
Vizuální metoda - kreslení

VĚK: 12+

STÁT: Česká republika

JAZYK: čeština

AUTOR LEKCE: Martin Křivánek

<https://lidevpohybu.eu/aktivity/jak-zit-spolecne/>

ZÁKLADNÍ INFORMACE K TÉMATU

- <https://getupandgoals.cz/temata/migrace/>

OBSAHOVÁ VÝCHODISKA TÉMATU

- <https://getupandgoals.cz/vychodiska-temat/>

VÝUKOVÉ CÍLE VÝCHODISKA

- Žáci vysvětlí a uvedou příklady, jaké výzvy a příležitosti přináší migrace hostitelským komunitám.
- Žáci popíší, jakým způsobem může kvůli migraci profitovat či strádat země původu, hlavně co se týká zemí rozvojových.

// MIGRACE//

1. lekce: JAK ŽÍT SPOLEČNĚ

POSTUP:

Materiál:

Pro každou skupinu jeden vytisknutý příběh konkrétního uprchlíka nebo uprchlice a jejich rodiny (příloha 1), velký papír pro každou skupinu, barevné fixy pro každou skupinu.

ÚVOD (20 MINUT)

Na úvod se ptejte: Zkuste si představit uprchlíka nebo uprchlici. Jací jsou? Jak vypadají? Co prožili? Vše, co účastníci a účastnice říkají, zapisujte na flip.

Vytvořte skupiny po zhruba 4 lidech. Každá z nich dostane jeden příběh konkrétního uprchlíka nebo uprchlice. Zadejte jim, aby si příběhy přečetli a poté prodiskutovali otázky: Co vás na příběhu zaujalo? Jaký je podle vás člověk v příběhu?

POTŘEBY NOVĚ PŘÍCHOZÍCH (25 MINUT)

Zadejte skupině, aby do středu papíru nakreslila člověka z příběhu (případně i s jeho rodinou) a poté rozdělila papír na 3 části.

Postupně budou odpovídat na následující 3 otázky a odpovědi zapisovat do 3 částí papíru:

- V čem může být podle vás tento člověk jiný oproti ostatním lidem v České republice?
- Co bude tento člověk v novém domově v Česku pravděpodobně potřebovat?
- Co by mohlo pomoci naplnit potřeby tohoto člověka? (napište alespoň tři návrhy)

Podle množství skupinek si navzájem představte jednotlivé odpovědi na poslední otázku. Je-li skupinek méně než 4, představujte si všichni výstupy dohromady, jedna skupina po druhé. Je-li skupin více, rozdělte se na dvě poloviny.

// MIGRACE//

1. lekce: JAK ŽÍT SPOLEČNĚ

POTŘEBY STAROUSEDLÍKŮ (15 MINUT)

Opět rozdělte účastníky do původních skupinek a diskutujte:

- Představte si sami sebe v situaci, kdy do vašeho okolí přijde skupina nově příchozích. Co byste potřebovali?
- Omezí některé z navržených způsobů pomoci (naplňování potřeb) nově příchozím vaše potřeby? Jak? Zkuste navrhnout způsoby, které budou co nejvíce přijatelné pro obě strany.
- Jaké výzvy a benefity přináší migrace hostitelským komunitám. Jakým způsobem může díky migraci profitovat či strádat země původu, hlavně rozvojové země?

REFLEXE (15 minut)

Vraťte se zpět do celé skupiny. Diskutujte společně o následujících otázkách:

- Jaké hlavní obtíže podle vás na nově příchozí čekají?
- Napadá vás, co byste vy osobně mohli dělat, abyste zmírnilí obtíže nově příchozích a zároveň pamatovali na potřeby svoje a ostatních „starousedlíků“?

V závěru nechte každého promluvit v kolečku a odpovědět na otázku: Co si z této aktivity odnášíš pro sebe, co sis uvědomil/a?

PŘÍLOHY:

BÁL JSEM SE PAŠERÁKŮ I NA MOŘI. NEJHORŠÍ ALE BYLO OPUSTIT RODINU, ŘÍKÁ AFGHÁNEC SADIK

24. 11. 2015

Třidvacetiletého Afghánce Sadika Nawaliho jsem potkal v makedonské Gevgeliji u hranic s Řeckem. Spolu s kamarády Majidem, Hamidem a Mohsenem čekal v táboře na vlak, který je měl převézt přes celou zemi k srbským hranicím. Sadik pochází z Kandaháru na jihu Afghánistánu, kde žil s rodiči a dvěma malými bratry. Na kandahárském letišti pracoval pro velkou stavební firmu a jako manažer měl na starosti shánění nových zakázek. Jeho firma pracovala i pro americkou vojenskou základnu.

Jenže to se nelíbilo zdejší buňce Talibanu a po postupném stahování amerických a spojeneckých vojsk z oblasti se objevily první výhrůžky. „Třikrát mi vyhrožovali, že mě zabijí. Dvakrát po telefonu a jednou přišli osobně do blízkosti našeho domu. Varovali mě, ať okamžitě přestanu pracovat pro vojenskou základnu nebo mě zabijí. Prostě jim vadilo, že jsem pracoval pro Američany,“ vzpomíná Sadik.

Před výhrůžkami Talibanu se nešlo schovat

Před zastrašováním se přitom nešlo schovat. „V místě, kde žije má rodina, se všichni znají. Každý si může snadno zjistit, kdo pracuje pro americkou armádu nebo třeba pro vládu,“ vysvětluje. Ostatním členům rodiny prý Talibanci nevyhrožovali. „A já jsem to doma ani neřekl, protože kdyby se to rozkřiklo, dostala by se rodina do velkých problémů,“ říká Sadik.

Mladý Afghánec se situaci rozhodl vyřešit tím, že odejde ze země a rodině oznámil, že se vydává na cestu. „Otec nebyl rád, ale po pár dnech mi popřál šťastnou cestu. Teď občas zavolám domů, že jsem v pořádku,“ líčí Sadik a dodává, že chce rodinu co nejdříve dostat do Evropy.

V Evropě mám šanci být občanem

A proč míří do Evropy a nezůstane třeba v sousední zemi? "V Evropě mám šanci být občanem. V Íránu nebo Pákistánu budu pořád jen uprchlík," vysvětluje Sadik. Jeho cílem je Rakousko, které je podle něj první zemí na cestě, kde jsou skvělé podmínky k životu. "Hodně lidí, kteří tam odcestovali, jsou teď šťastní. V zemi osobně nikoho neznám, rád bych se uchytil ve Vídni," říká.

// MIGRACE//

1. lekce: JAK ŽÍT SPOLEČNĚ

PŘÍLOHY:

Ale zpět na začátek cesty, na které už Sadik se svými přáteli strávil měsíc a půl. Mladíci si zařídili víza do Íránu a do země odcestovali autobusem. Z Íránu do Turecka to trvalo dalších deset dní. První velkou překážkou byla hranice mezi Íránem a Tureckem. Tam se poprvé setkali s pašeráky. "Je to nebezpečná cesta. Museli jsme v kuse jít 15 hodin. Vyšli jsme v 8 hodin večer a na místo dorazili v 11 dopoledne. Stálo to 3000 dolarů," líčí Sadik.

PŘÍLOHY:

ÚTOČÍ NA NÁS TALIBAN I ISLÁMSKÝ STÁT, POPISUJÍ DŮVODY ÚTĚKU HAZÁROVÉ Z AFGHÁNISTÁNU

1. 10. 2015

Nadžíbovi, Omidovi, Ehsanovi, Maisamovi a Jásirovi z afghánského Kábulu ještě není ani osmnáct let. Patří k etnické menšině Hazárů, kteří žijí v Afghánistánu. ***"Na Hazáry nyní útočí Taliban i Islámský stát, jsme ve velkém nebezpečí,"*** říkají hoši.

Společně letěli do Íránu a odtud se potom vydali přes Turecko, Řecko, Makedonii do Srbska. *"Cesta přes moře byla strašidelná, měli jsme obrovský strach. Pluli jsme namačkaní v nafukovacím člunu v naprosté tmě aniž bychom tušili, kde vůbec jsme,"* říkají shodně kluci a jsou rádi, že už to mají za sebou.

A co je jejich cílem? Všichni by rádi studovali v Německu. *"Jednou bych chtěl být lékařem,"* říká Nadžíb s Ehsanem. *"Já bych se chtěl stát inženýrem,"* připojuje se Omid. Na cestě za vysněným cílem je ještě maďarská hranice.

PŘÍLOHY:

ZTRATIL JSEM BRATRA, NEJSPIŠ ZEMŘEL PŘI PLAVBĚ NA ČLUNU, ŘÍKÁ UPRCHLÍK Z AFGHÁNISTÁNU

1. 10. 2015

Devětadvacetiletý Masi pochází z afghánské provincie Lógar. V minulosti pracoval pro americkou armádu i různé zahraniční organizace v Afghánistánu. *"Být Paštun a pracovat pro cizince je podle radikálů strašný hřích, takže mi kvůli tomu hrozili smrtí. Nejdříve jsem odešel do Kábulu, ale i tam mi vyhrožovali,"* popisuje motivy svého útěku Masi.

Jednoho dne se rozhodl odejít a se skupinkou lidí odletěl do íránského Teheránu. *"Z Teheránu už jsme šlapali po svých. Přes den jsme spali a v noci pochodovali až do Turecka,"* říká Masi. Do Řecka se dostali na nafukovacím člunu. *"Nacpalo se nás na něj 25 dospělých a pět malinkých dětí. Moře jsme přepluli za tři hodiny,"* vzpomíná Masi. Na náročné cestě se navíc se mu navíc přihodila tragédie. *"Ztratil jsem bratra, který se snažil dostat do Itálie. Nevím, kde zůstal, zda zemřel... Nejspíš během plavby na člunu,"* říká Masi ve staré cihelně na severu Srbska, když se chystá překročit hranici do Maďarska na cestě do Západní Evropy.

PŘÍLOHY:

OSMNÁCT DNÍ MĚ MUČILI ELEKTRÍNOU, TAK JSEM VZAL RODINU A UTEKL ZE SÝRIE

4. 9. 2015

Osmáctýřicetiletý Nabil Alshwikh prchl spolu s manželkou, dvěma syny a dcerou ze syrského Aleppa už před dvěma lety do sousedního Libanonu. „Syny chtěli odvést do armády, ale ani oni ani já jsem nechtěl, aby bojovali. Mě navíc zajali ozbrojenci a 18 dní mě mučili elektrickými šoky. Rodina pak musela zaplatit vysoké výkupné. Báł jsem se o své děti, tak jsme utekli,“ popisuje Nabil důvody, proč opustil Sýrii.

V sousední zemi čekal dva roky na to, jestli se situace nezlepší. „Jenže v Sýrii se nedá žít ani pět minut. Pořád padají bomby a střílí se,“ popisuje Nabil zhoršující se syrskou realitu. V exilu se mu narodila druhá dcera, které je dnes rok a půl. Jenže pak se začala zhoršovat situace i v Libanonu, kde je nyní každý čtvrtý člověk Syřan. „Když libanonská policie začala dělat razie, chtěli nás poslat zpátky do Sýrie, tak jsme utekli, a teď už jsme pět měsíců na cestě,“ říká Nabil.

Jeho dva synové se vydali letadlem do turecké Ankary. Nabil s manželkou a dcerami se k nim připojil později a první překážka je čekala už na tureckém letišti. „Má manželka je Syřanka, ale já jsem palestinský uprchlík a dcery nemají cestovní doklady, tak je chtěla policie poslat zpátky do Sýrie. Nakonec je nechali jít,“ říká Nabil. Pak všichni společně odcestovali do tureckého přístavu Bodrum.

Na lodi nás bylo 65, každý zaplatil 1500 dolarů

Přes moře se chtěli dostat na řecký ostrov Simi. „Každý jsme museli zaplatit 1500 dolarů pašerákům. Nejmenší dcera neplatila. Na malé lodi se nás mačkalo 65,“ líčí Nabil. Na ostrově počkali na vyřízení dokumentů a pak je velká loď odvezla do Atén. Řecká policie jim vzala otisky prstů. „Na manželku byli velmi hrubí. Když jí fotili, tak jí strhli šátek. Proč?,“ říká Nabil.

Rodina dál pokračovala vlakem do Soluně a odtud taxíkem k makedonské hranici. Pak kráčeli čtyři hodiny na prudkém slunci do Makedonské Gevgelije. „Dcera na cestě onemocněla, ale makedonská policie nás nenechala jít do nemocnice s tím, že okamžitě musíme nasednout do vlaku. Hodinu před půlnocí jsme vysedli před hranicí se Srbskem,“ popisuje cestu přes Makedonii Nabil a dodává, že hranici se Srbskem opět překonali pěšky.

// MIGRACE//

1. lekce: JAK ŽÍT SPOLEČNĚ

PŘÍLOHY:

Ted' už je Nabil měsíc v azylovém centru v Bělehradě. „*Chci tady zůstat, nechci do Německa nebo Francie. Proč? Toužím hlavně po svobodě a po tom, aby moje děti chodily do školy,*“ říká Nabil. „*Ted' potřebuji hlavně dokumenty, abych tady mohl začít pracovat a třeba i rozjet vlastní podnikání. Já, synové i dcera už se učíme srbsky,*“ říká. „*Rád bych poděkoval Srbsku, protože je to velmi chudá země, ale nám dala vše, co potřebujeme,*“ dodává.

PŘÍLOHY:

UTEKL JSEM, PROTOŽE MNĚ A MANŽELCE TALIBAN VYHROŽOVAL SMRTÍ, ŘÍKÁ AFGHÁNEC NAJIBULAH

8. 9. 2015

Třiadvacetiletý Najibulah Nasratyar Ahmadzai z afghánské provincie Lógar vystudoval žurnalistiku na Kábulské univerzitě a po škole začal pracovat v místním rádiu Sarak. Jenže bezpečnostní situace v zemi se v posledním roce prudce zhoršila.

„Kvůli práci v rádiu mi začal vyhrožovat Taliban, že až mě jednou zajmou, zabijí mě. Vyhrožují i mojí nemocné manželce,“ popisuje motivy útěku Najibulah s tím, že se pokoušel najít útočiště i v Kábulu, ale i tam výhrůžky pokračovaly.

Najibulah se tedy vydal na dlouhou cestu do Rakouska. *„Na cestě jsem strávil 45 dní. Musel jsem překonat Írán, Turecko, Řecko, Makedonii a Srbsko. Velkou část cesty jsem šel pěšky, občas jsem jel autem,“* říká Nabil. Spal většinou venku a většinu cesty urazil v noci. *„Jednou v lese nás objevili pašeráci a chtěli od nás pět tisíc dolarů,“* vzpomíná Najibulah ještě na severu Srbska, kde se na chvíli zastavil v bývalé továrně na cihly, aby si odpočinul.

Za pár dní už se ozývá z azylového centra v rakouském Klagenfurtu, kde čeká na vyřízení azylového řízení. *„Teď nejvíce doufám, že dostanu azyl a budu moct manželku co nejdříve dostat do Evropy, protože jí Taliban stále vyhrožuje a hrozí jí nebezpečí,“* píše Najibulah.

Taliban mi vyhrožoval, že pokud budu vařit pro cizince, zemřu

Amini Habibula pochází z Mazáre Šarifu na severu Afghánistánu. Povoláním je kuchař a vařil pro různé západní nevládní humanitární organizace, které pomáhaly v Afghánistánu. *„Taliban mi vyhrožoval, že pokud budu pracovat pro cizince, čeká mě i mé blízké smrt,“* říká o důvodech svého odchodu z Afghánistánu muž ve středních letech.

Amini neváhal, sebral svoji rodinu i rodinu bratra, který je také kuchařem, a vydal se přes Írán, Turecko, Řecko, Makedonii až do staré cihelny na severu Srbska. Na těžkou cestu vzpomínat nechce, obává se srbské policie i radikálů, kteří prý někdy uprchlíky okrádají. *„Zatím jediným pozitivním výsledkem útěku před Talibanem je, že po cestě shodil 15 kilogramů,“* říká s nadsázkou manžel jeho sestry. Obě rodiny by se rády usadily v Německu, kde by si chtěly otevřít restauraci.

PŘÍLOHY:

RADIKÁLOVÉ NA NAŠI VESNICI SHODILI BOMBU, TAK JSEM SE SYNEM UTEKLA ZE SÝRIE

14. 9. 2015

Shefaa Alksser ze syrského Aleppa se na cestu vydala se svým ročním synem Tamimem a sousedy. „V Sýrii se nedá žít. Nefunguje elektřina ani voda. Radikálové na naši vesnici shodili bombu, vedlejší dům se zřítil. Bylo to velmi nebezpečné,“ říká čtyřadvacetiletá studentka geologie. "Chci dokončit studia a přeji si, aby jednou mohl studovat i můj syn a vyrůstal v bezpečí,“ vypočítává Shefaa, proč utekla ze Sýrie.

Na cestu se vydala před deseti dny. Do Turecka se dostala autobusem. „Z tureckého Bodrumu na řecký Chios jsme jeli lodí. Pašerákům jsme museli zaplatit 1000 dolarů, za syna jsme neplatili,“ líčí Shefaa s tím, že na Chiosu zůstali pět dní v hotelu. „Jen jednu jsme se synem strávili venku a to nebylo nic příjemného,“ dodává Shefaa.

Dál už pokračovali bez pomoci pašeráků. Přes Atény zamířili na sever do Makedonie. „Přes hranici jsme šli tři hodiny pěšky. Bylo strašně horko,“ vzpomíná Shefaa. Makedonii přešli s Tamimem vlakem a hranici se Srbskem opět překročili pěšky. Postupně doputovali až do Bělehradu.

„Srbové jsou moc hodní a pomáhají nám. Horší to bylo v Řecku. Tamní policie se s námi nemazlila, na ostrově Chios jsem byla svědkem toho, jak mlátili lidi,“ říká Shefaa při čekání na autobus, který je zaveze do Kanjiži na severu Srbska.

V Turecku nás pašeráci mlátili, říká syrský uprchlík

Čtyřadvacetiletý Homam Al Mustafa byl v Sýrii učitelem tělocviku. "Sice jsem nebyl v armádě, ale nepopírám, že jsem bojoval proti militantním muslimům," vzpomíná na drsnou syrskou realitu. „Utekl jsem, protože chci žít v míru. Nechci jako člen armády zabíjet nevinné lidi ani zemřít,“ říká Homam s tím, že v Evropě by rád studoval a pracoval.

Na cestu se vydal se svým kamarádem a bratrancem, na cestě potkali další kamarády. „V Turecku nás pašeráci naložili do uzavřených aut a dovezli na odlehlé místo, kde nás mlátili zbraněmi. Nesměli jsme mluvit a pak na malou loď naložili 45 lidí. Každý musel zaplatit 1100 eur,“ vzpomíná Homam, který na cestě strávil 12 dní.

// MIGRACE//

1. lekce: JAK ŽÍT SPOLEČNĚ

PŘÍLOHY:

Z Atén jeli až k hranici s Makedonií autobusem, hranici přešli pěšky. Makedonii přejeli vlakem a hranici se Srbskem opět překonali po svých. Přes Srbsko se skupina dostala s pomocí autobusů. „Z Kanjiži na severu Srbska jsme do první vesnice v Maďarsku šli podél vlakových kolejí 12 hodin. Spali jsme většinou na ulicích a v parcích,“ popisuje Homam cestu.

Z Maďarska se Mustafa dostal do Rakouska a odtud přes Německo do Belgie. Nyní čeká na vyřízení azylového řízení v bruselském uprchlickém táboře. „Začal jsem s francouzštinou, abych tady mohl studovat a pracovat. Chci být produktivní součástí zdejší společnosti, ne příživník,“ píše za pár dní z Bruselu Homam. „Už teď si ale užívám, že mohu žít v míru, jsem šťastný,“ dodává.

